

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä lokakuuta 2007 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta (HE 94/2007 vp).

Lausunto

Talousvaliokunta on käyttänyt sille eduskunnan päätöksellä varattua mahdollisuutta antaa asiasta lausunto. Talousvaliokunnan lausunto koskee myös kahta muuta esitykseen läheisesti liittyvää hallituksen esitystä (HE 54/2007 vp, HE 90/2007 vp). Lausunto on otettu tämän mietinnön liitteeksi (TaVL 12/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tapio Laamanen, kauppa- ja teollisuusministeriö

- kansliapäällikkö Ritva Viljanen, lainsäädäntöjohtaja Pertti Laitinen, ylijohtaja Silja Hiiroinniemi, hallitusneuvos Heli Backman ja lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäasiainministeriö
- alivaltiosihteeri Heikki Aaltonen, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Erik Strömberg, Valtion työmarkkinalaitos
- johtaja Markku Lemmetty, Akava ry
- päälakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- professori Mikael Hidén
- professori Olli Mäenpää
- professori Veli-Pekka Viljanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- kauppa- ja teollisuusministeriö
- kansliapäällikkö Markku Wallin, työministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta. Esitys on osa työ- ja elinkeinoministeriön perustamiseen tähtäävää uudistusta (ks. HE 54/2007 vp).

Esitys liittyy vuoden 2008 valtion talousarvioon.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ehdotetulla lailla on tarkoitus perustaa 1 §:n 1 momentissa mainitut virat. Kysymys on toisessa hallituksen esityksessä (HE 54/2007 vp, PeVM 3/2007 vp) järjestettäväksi ehdotetun työ- ja elinkeinoministeriön kansliapäällikön viran lisäksi saman ministeriön kolmen alivaltiosihteerin ja neljän osastopäällikön viran perustamisesta. Lain 3—5 §:ssä ehdotetaan vastaavasti säädettäväksi eräiden kauppaja- ja teollisuusministeriön, työministeriön ja sisäasiainministeriön toimialaan kuuluvien virkojen lakkauttamisesta.

Tällaisia virkoja ei valtion virkamieslain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan takia saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole eritelty valtion talousarviossa (ns. erittelyvirat). Käsiteltävänä olevassa esityksessä tarkoitetut erittelyvirat tulisivat valtion virkamieslaista poiketen perustetuiksi ja lakkautetuiksi lailla.

Viran perustaminen ja lakkauttaminen lailla on poikkeuksellinen menettely. Perustuslaista ei kuitenkaan johdu estettä säätää lailla jonkin aiemman lain mukaan muussa kuin lainsäädäntömenettelyssä päätettävästä asiasta, ellei lain säätäminen ole vastoin esimerkiksi perustuslain 3 §:n säännöksiä valtiollisten tehtävien jaosta. Käsiteltävänä olevassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lailla asioista, joista yleensä päättää eduskunta talousarviomenettelyssä. Erittelyvirkojen perustaminen lailla ei ole perustuslain kannalta ongelmallista. Ehdotus liittyy välittömästi valtioneuvoston ministeriörakenteen 1.1.2008 voimaan tulevaisiksi tarkoitettuun uudelleen järjestelyyn. Tällaisessa sääntely-yhteydes-

sä on objektiivisin perustein arvioituna hyväksyttävää säätää myös erittelyvirkojen lakkauttamisesta esityksessä ehdotetun mukaisesti lailla.

Työ- ja elinkeinoministeriön perustettaviksi ehdotettujen virkojen täyttämiseen voidaan lakiehdotuksen 7 §:n 2 momentin nojalla ryhtyä ennen lain voimaantuloa. Virkojen täytöllä pyritään turvaamaan uuden ministeriön toimintakyky heti 1 päivästä tammikuuta 2008.

Lakiehdotuksiin on vakiintuneen lainsäädäntökäytännön mukaan tapana sisällyttää säännös mahdollisuudesta ryhtyä lain täytäntöönpanotoimenpiteisiin jo ennen asianomaisen lain voimaantuloa. Vaikka tällaisen säännöksen puuttumisen ei käytännössä ole katsottu estävän esimerkiksi virkojen täyttämistä ennen lain voimaantuloa, on säännöksen ottamista lakiin pidetty aiheellisena ainakin sellaisissa tilanteissa, joissa täytäntöönpanotoimenpiteiden on tiedetty olevan tarpeen.¹ Ehdotus on tältä osin asianmukainen.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

¹ Ks. Lainlaatijan opas, oikeusministeriö 1996, s. 83.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

| | | | |
|------|---------------------------------|-------|------------------------|
| pj. | Kimmo Sasi /kok | | Veijo Puhjo /vas |
| vpj. | Jacob Söderman /sd | | Tapani Tölli /kesk |
| jäs. | Ulla Karvo /kok | | Tuulikki Ukkola /kok |
| | Elsi Katainen /kesk | | Antti Vuolanne /sd |
| | Esko Kiviranta /kesk (osittain) | vjäs. | Hannu Hoskonen /kesk |
| | Elisabeth Naucclér /r | | Johannes Koskinen /sd. |
| | Mikaela Nylander /r | | |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esitys laiksi eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta on tarkoitettu edesauttamaan sitä, että perustettava työ- ja elinkeinoministeriö voidaan perustaa vuoden 2008 alusta.

Työ- ja elinkeinoministeriön perustamista koskevan lakipaketin yhteydessä olimme sillä kannalla, että uuden ministeriön perustaminen on niin tärkeä ja paljon valmistelua vaativa han-

ke, että sen voimaantulo olisi syytä lykätä 1 päivään heinäkuuta 2008 hyvän lopputuloksen turvaamiseksi.

Näin ollen käsiteltävänä oleva laki ei ole tarpeen, minkä vuoksi se tulisi hylätä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2007

Jacob Söderman /sd
Johannes Koskinen /sd

Antti Vuolanne /sd
Veijo Puhjo /vas